

Si havia d'explicar a una colla de gent jove les obres de Llucià Navarro, diria, per començar, que és una persona que s'expressa a través de la imatge, a diferència d'altres que es comuniquen mitjançant la paraula, o creant empreses, o ballant, o tocant un instrument. Ell ho fa amb imatges, tant si aquestes imatges volen representar un símbol com si ens expliquen una història. Potser plantejant així l'entrada en el tema ells començarien a comprendre que contemplar l'obra d'en Navarro no és suficient, no n'hi ha prou de dir que fa bonic o que ens ha agradat, ni tan sols en el cas que l'admiració ens fes confessar que ens havia entusiasmat : cal veure què hi ha darrere les imatges, per què les ha dibuixades així i no d'una altra manera, la disposició del fons del quadre, els atuells, els arbres, les armes, les gerres, els abillaments i els colors.

Per tant, hauríem d'anar a pams : ara els joves observadors ja s'han interessat per una pila d'aspectes que la contemplació de l'obra d'en Llucià desvetlla i posa en focus. Per exemple, imagino que demanarien per què pinta sobre les parets. Molts dels més joves ignoren que les parets no són només per guixar-les, -i pitjor i més lleig si es guixen amb espray. A les parets, des de molt antigament, els decoradors hi han fet figures amb perfils, esgrafiats, mosaics o pintura. En Llucià domina aquestes tècniques, com un d'aquells artistes de Pompeia, Bizanci o Taüll. O tal vegada li agradaria més que diguéssim "com un artista del Paleolític", aquella gent de traç segur, capaços de viure amb el model i de captar-ne el moviment, la positura i l'instant, sobre la roca.

El monarca, el Pontífex, el duc o l'emperador disposaven

que les parets del palau havien de ser decorades. I l'artista triat feia un projecte, després de ben calcular què hi cabria dins aquella superfície i com desenvoluparia el tema. La tècnica, o sigui el procediment; però també el perquè del procediment. En Llucià ha pintat a les parets d'una manera clàssica, al fresc, que és un procediment on els colors es dipositen sobre la paret encara humida i hi penetren i s'hi incorporen com formant part de la pasta. I ha pintat també sobre paret seca, amb colors opacs, que fan crosta damunt el mur. L'art de decorar murs no té secrets per a ell, i segurament avui al nostre àmbit cultural ningú no el supera. Ell té la disciplina ben apresada, i ben pensada, i la voluntat acostumada a lluitar contra dificultats: façanes, altes parets d'esglésies, grans vestíbuls i menjadors, escalinates, frisos...

Estic segur que alguns dels joves oients es proposarien ^{ara} de fer sobre una paret, quelcom que no fos només una simple guixada. L'exemple d'un artista de pes sempre és estimulante, i els bons creadors saben transmetre no únicament la bellesa conjunta de l'obra d'art, sinó una reflexió sobre la dèria primera, que en fa un interrogant ric i perenne.

Després, convidaria els joves oients a reflexionar sobre aspectes diferents de l'obra d'en Llucià: la pintura de cavallet, el dibuix, la il·lustració. Aquí hem abandonat les grans superfícies, i ens reduïm a un marc, una tela, una cartolina, un Cançon. I en aquest més petit univers hi trobaríem el mateix dinàmic combat que a les grans superfícies. Jo puc parlar especialment de la impressió que produeix el traç d'en Llucià, quan és aplicat a la il·lustració. Podríem afirmar que, en part, l'empenta que va prendre una revista com "Cavall Fort", fou deguda, en els primers temps, a l'aparició de contes

il·lustrats per en Llucià. El text deia una cosa, però la il·lustració subratllava de tal manera el conte, que era com si tingués més poder de penetració, com si aquelles figures massives, d'ulls rodons, eixarrancades, de mans quadrades, us fessin recordar, només de mirar-les, tot el dramatisme i l'enjòlit del text abans llegit.

Per què? Per dos motius, principalment: primer, perquè en Llucià es planteja tota il·lustració amb el mateix estudi que de l'espai i de l'argument faria per a un mural. Conten, a propòsit, que la forta expressivitat dels mosaics o de les pintures romàniques, era deguda al fet que calia explicar la vida i/o els miracles d'un sant a gent que no sabia llegir, i per això aquella pintura a les parets és bàsicament expressionista, subratlla molt, condensa, sintetitza, ullprèn. En Llucià sap que sabem de lletra, però vol que, després de llegit el text, puguem, sempre que en tinguem desig, reveure la història i les peripècies solament mirant les seves il·lustracions. Les quals ha estudiat en els més mínims detalls, i els elements de les quals ha situat en l'espai de què disposa amb un sentit de l'arquitectura dels àmbits que és patrimoni de pocs.

He al·ludit dos motius per explicar l'impacte de les seves il·lustracions. El segon és que es proposa servir, que, amb tot el seu saber gràfic, serveix conscientment el text, o l'encàrrec. I per a fer-ho es documenta exhaustivament, fins al detall petit, a la forma de l'herba, a la corba de la corona, al caient de la capa, a la textura del sostre de fenc d'una cabana alpina. Així ho feien els grans artistes, bons servidors, i per tant, senyors, dels temps clàssics.